

PLANINSKI VEŠTNIK.

Glasilo „Slov. plan. društva“

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1899.

Leto V.

Črtice s potovanja hudomušnega Janka.

Spisal J. M.

(Dalje)

Zvečer so se zbrali vsi: naša turista, vodnika, delavci in nosači, ki so tudi prenočevali v koči, pri čaši rujnega tiroleca na „prijateljski sestanek“. Vsak je vedel kaj povedati. Posebna zgovoren je bil neki ključalničar iz Lienza. Zabaval je družbo z raznimi resničnimi in neresničnimi lovskimi dogodki iz svojega življenja. Za vzorec družih povem enega.

„Šel sem enkrat sam“, je resno pripovedoval, „nad divje koze. Kmalu sem jih zasačil cel trop, in obstrelil sem precej hudo velicega kozla. Ker je ta žival zelo trdoživa, ni padel, ampak trudil se je na vso moč, da bi jo mi unesel, če ne drugače, vsaj v kak preprič, samo da ga ne bi dobil. Hitim za njim, da ga zamem še enkrat na muho. Slednjič jo popiha črez ledenik. Šel je bolj počasi, ker je bil hudo ranjen. Večkrat se je spotaknil, pa vselej se je zopet pobral. Hitro sopem za njim, da mi ne uide v kako razpoko, in že sem iztegnil roko, da bi ga zgrabil za rep — hotel sem reči za noge — kar mi izgine v široko razpoko. Tudi jaz omahnem in padem za njim. Ko sem se tako po zraku peljal, priletim na nekaj kosmatega; bil je kozel. Urno ga okobalim in prijezdim srečno na dno. Kozel je pa še enkrat zdihnil, in bilo je po njem. Najprej sem se otipal, če imam še vse kosti cele. Hvala moji hladnokrvnosti in preminolemu kozlu, bil sem popolnoma nepoškodovan. Pogledam kvišku; samo malo se je svitalo, kjer je zevala razpoka. Padel sem gotovo kakih štirideset metrov globoko. Izkušam ledeni steni navzgor splezati, pa ne gre. Kličem na pomoč, toda kmalu sem nehaval; kdo bi me pač slišal, ko ni bilo daleč naokoli žive duše! Kar grenko mi je postalo v ustih, ko sem pomislil, da bom moral morda tu umreti. Obupal pa vendar še nisem. Ko tako premišlujem, kako bi ušel smrti, in gledam

potoček, ki je šumljal po dnu razpoke, mi šine misel v glavo: kaj, ko bi mogel na dan po isti poti, po kateri se ta voda odteka. Kozlu sem izpulil hitro brado in odrezal roge, drugo sem pustil. Da le rešim svojo kožo, sem si mislil, kozlova ni toliko vredna. Potem začnem lezti po razpoki. Nekoliko časa je bila struga precej prostorna. Potem so se pa začele stene stikati, in moral sem se plaziti po vseh štirih; to pa je bilo zaradi vode jako sitno. Kolikor sem je takrat, je menda nisem popil ne popreje in ne pozneje; zato se tudi od tistega časa z vodo tako sovraživ. Toda rešitev je bila le blizu. Kmalu se je začelo svitati, potoček je vedno bolj naraščal, razpoka se je širila, in — stal sem zopet pod milim nebom, ves premočen, pa vendar živ.“

Ko so se tako pogovarjali, je divjal zunaj vihar na vso moč. „Če bo šlo tako dalje“, se je oglasil Dunajčan, „priletimo s kočo vred na Pastirico“.

„To pa že ne“, pravi star nosač, še vedno krepek, širokopleč gorjanec; „ako bi pa kdo stal zunaj, bi se mu utegnilo pripetiti, da bi ga nesel vihar navzdol. Meni samemu se je nekaj takega primerilo. Enkrat sem nesel v takem vremenu dolg drog h koči z Vanitove škrbine. Po grebenu še ni bilo sile; saj sem že večkrat nesel po njem cel sod vina na hrbtu. Ko pa prilezem na vrh, me zagrabi hipoma vihar in me vrže črez rob na Kōdnitzkees. Tu in tam sem se še izkušal okleniti skalovja, po katerem me je vihar metal, toda slednjič mi je zmanjkalo tal, in letel sem naravnost na ledenik. V svojo srečo nisem droga izpustil iz rok; kako se je to zgodilo, še danes ne vem; je že moralo tako biti. Ko priletim, ali da povem natančneje, ko prileti drog na ledenik, se zasadi v sneg, ki je bil jako debel, in jaz splezam lepo po drogu na tla.“ —

Vsi so se mu smejali, in nekateri so neverno zmajevali z glavo. Janko je pa komaj čakal, da pride na vrsto, da bi se jim kaj nalagal. Sedaj, si je mislil, je ugodna prilika.

„Kaj ste poprej rekli“, pravi nosaču, „da je danes hud vihar? To ni vihar, to je navaden, malo bolj hud veter. Veste li, kaj je kraška burja? Veste, kje je Kras? To je tam, kjer je polno velikih podzemeljskih jam. Pri trgu Postojini je n. pr. tako velika, da bi imel skoraj Klek prostora v nji. Glejte, pri nas na Krasu je večji del leta taka sapa, kakršna nocoj žvižga okrog kože; in za to se malokdo zmeni. Kadar pa brije burja, je pa vse kaj družega. Tovorni vlak vam vrže s tira kakor meček. Ako zaloti ljudi na planem, jih nosi po zraku kakor perje; meče jih kar enega v družega. Ako se pa dva drug družega okleneta, nese kar oba v zrak; in včasih vidiš take pare sukati se po zraku, kakor bi plesali. Da nese človeka na streho, ni nič nenavadnega. Enkrat je zasačila staro branjevko, ki je jezdila suhega osla. Kar vam zgrabi oba in ju nese na streho bližnje hiše. Tam se osel ujame med dva dimnika, in burja ga je morala pustiti, starko pa tudi, ker je objela osla krog vratu. Ko je burja nekoliko odnehala, so prišli šele ljudje, da so rešili rigajočega osla in njegovo jahavko s tega vzvišenega prostora.“

Drugi pot je zgrabila voznika in je najprej pometla z njim vse bližnje strehe, koder se je revež zastonj trudil, da bi se oklenil kakega dimnika. Potem ga je dvignila više in ga nesla v cerkveni zvonik, ki je pa imel vsa okna odprta. Zato ga je nesla kar skozi in ga postavila zopet ne baš prav rahlo na tla.

Tudi z menoj se je že burja poigrala. Lansko leto sem se peljal s pošto iz Postojine v Vipavo, ko je brila huda burja. V Razdrtem smo se ustavili, ker smo morali konje prepreči. Ravno tu pa tudi najhuje brije in briše. Na cesti ni bilo žive duše. Le tu in tam je ležal kak voz v cestnem jarku, voznika pa je valjala burja po cesti, kakor bi ga „božje metalo“. Tudi poštni voz se je gugal. Postiljon mi zakliče, naj odprem oboja vrata. To se mora vselej storiti, kadar stoji voz, da more burja skozi; drugače ga hipoma prevrne. Odprem, toda že sem letel iz voza in začel kozolce preobračati po cesti. Med tem, ko sem tako telovadil, se je spravila burja nad voz — konje so že bili srečno izpregli — ga vzdignila in nesla naprej. Tudi mene dvigne, me nese bliskovito za vozom — kakor bi se bala, da ne bi zamudil pošte — da mi je kar sapo jemalo, in me buti na kozla, katerega sem se krčevito prijel. Slednjič najdeva oba, jaz namreč in voz, zavetje za neko hišo, kamor naju je zanesla burja. Ko zlezem varno s kozla, pride iz voza — kaj mislite, kdo? Noben drug kakor — postiljon. S kozla ga je vrgla burja na tla, potem pa treščila v odprt voz“. —

Vsi so Janka poslušali z odprtimi usti in se čudili tako grozni burji. Njegov tovariš se je pa smejal, da se je kar za boka držal. Janko pa je svoj obraz ubral v kolikor mogoče resne gube in rekel: „Da bodeate še bolj spoznali, kakšna je pri nas burja, povem vam še tale najnovejši dogodek. Morda je kdo izmed vas o njem že bral v časnikih, pa nič ne de; zanimive reči se slišijo rade tudi dvakrat. Nekje na Krasu je stala nova, napol dodelana hiša; samo pokrita še ni bila. Zahrula pa je jako huda burja. Ko je ponehala, je imela ta hiša lepo novo streho. Se je li čudo zgodilo? Ne, stvar se je izvršila popolnoma naravno. Druga, tudi nova hiša je stala kakih deset minut strani. Med tem, ko je burja divjala, je izginila s hiše popolnoma nova streha. Teta burja jo je zgrabila in pokrila z njo napol dodelano hišo ob cesti.“

„Ne tako resno, pa bolj šaljivo je bilo pa to“, je nadaljeval Janko: „Nekoč je bil pri naš ravno semenj, ko nenadoma privihra burja. Sicer ni bila prav huda, vendar dovolj močna, da je pobrala ljudem klobuke, jih razmetala po cesti in jih slednjič nanesla klobučarjem na šatore. Ob istem času je pa klobučarjem pobrala nove klobuke in jih posajala ljudem na gole glave. In sicer je vsak dobil takega, ki mu je bil prav. Ako mu je bil namreč prevelik, mu ga je vzela burja zopet in mu tako dolgo druge pomerjala, dokler mu ni nasadila takega, ki se ga je trdno prijel. Sedaj pa pojdimo spat! Lahko noč, ljudje.“

To rekši, odide s tovarišem v spalnico.

„Zakaj ste jih pa tako nabrisali?“ mu pravi ta.

„Maščeval sem se“, mu odvrne Janko. „Niste li videli, kako so se s komolci dregali, ko je pripovedoval lovec, kako je jezdil kozla, in nosač, kako je po drogu plezal? Menili so, da nama smejo natvezti vse, kar se jim poljubi. Ako so mi verjeli, jim prav privoščim to lahkovernost; ako pa mislijo, da sem se lagal, bodo tudi spoznali, da sem jim le povrnil“

Tačas, ko je Janko tako svoje laži olupšaval, so se prepirali v obednici, je li Janku kaj verjeti ali ne. Vsega mu seveda niso verjeli, neko spoštovanje so pa le dobili do kraške burje. Mir je pa naredila oskrbnica v koči, močna, zastavna žena, rekoč: „Kar je gospod pravil, je gotovo res; gospodje ne lažejo, kakor vi. Sedaj pa spat!“

Janku se je dobro zdelo, ko je čul to hvalo iz „nežnih“ ust, njegov tovariš pa je kar pokal od smeha.

Kmalu je v koči vse potihnilo. Zunaj je pa vihar še vedno razkladal svojo moč. Megle so plesale okrog vrhov kakor bele nočne pošasti; tu in tam je pogledal Klek skozi svoj megleni zavoj na kočo, v kateri je Janko sanjal o njem . . .

(Dalje prihodnjič.)

Na Lisci (947 m).

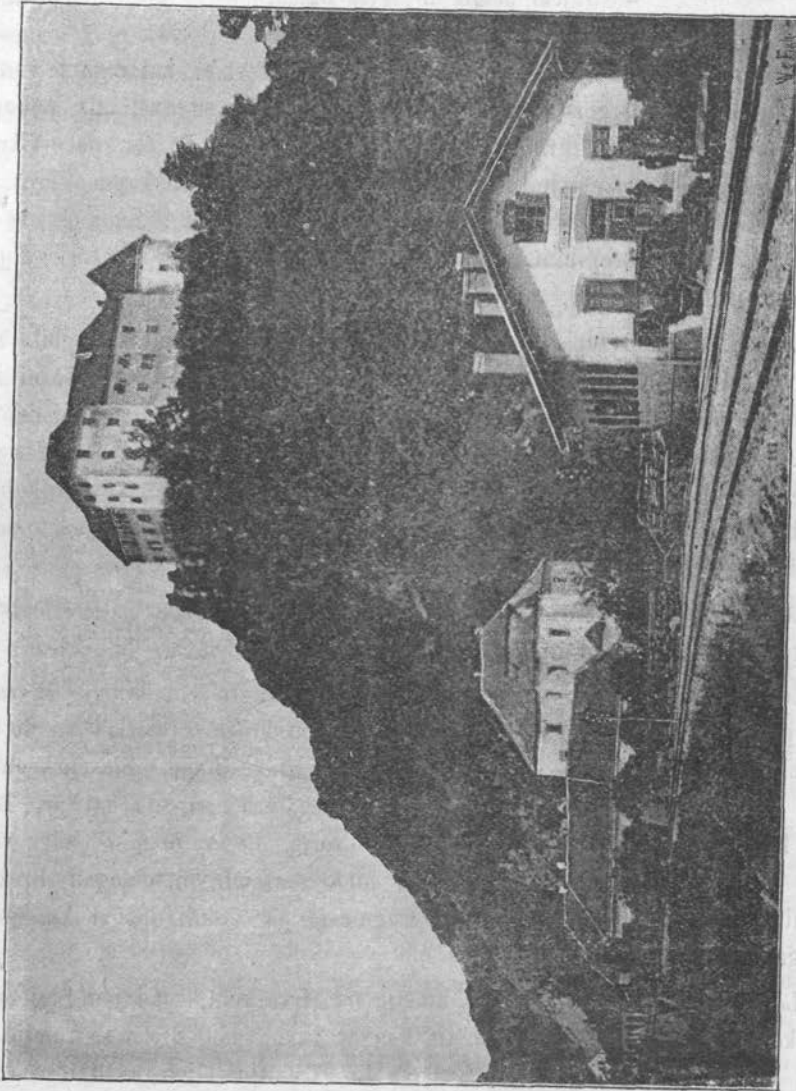
Spisal Fr. Orožen.

(Konec.)

Ob posebno jasnem jesenskem jutru vidiš še dalje proti jugu ob bosenski meji Pleševico, ob dalmatinski m. ji pa na Velebiču Vagan (Vakanski vrh) in Sveto brdo.

V bližini vidimo veličastni, prestari grad Rajhenburg, ki se dviguje nad enakoimnim trgom. Sezidal ga je baje nadškof Konrad leta 1127. Pravljiica pripoveduje, da sta spodnjemu in zgornjemu gradu vladala v prvi polovici petnajstega stoletja Nikolaj Rajhenburški in njega brat, ki sta živela v vednem prepiru. Leta 1434. sta ustrelila hkratu z oken obeh gradov in oba obležala mrtva. Lobanji obeh še sedaj hranijo v zgornjem gradu očetje trapisti. Ako ti lobanji z obrazoma drugo proti drugi postaviš, se obrneta neki zopet po noči na drugo stran. Leta 1540. je umrl Janez Rajhenburški, višji maršal štajerski, kot zadnji potómeec te rodovine in je bil pokopan v farni cerkvi, kjer ima lep spomenik. V tem gradu se je baje tudi mudil l. 1782. papež Pij VI., ko je potoval iz Rima na Dunaj k cesarju Jožefu II. Obiskal je baje v tem gradu bivajočo prijateljsko italijansko rodovino. Papeževa slika visi še sedaj v sprejemni sobi. Vendar se to poročilo ne ujema popolnoma z drugimi poročili o potovanju papeževem.

Grad Rajhenburg je sedaj lastnina in samostan francoskih trapistov, ki žive tukaj po zelo strogih redovniških pravilih. Molčečnost in zdrževanje mesnih jedi vevlajo pravila tem redovnikom, vendar pa dobijo vsak dan nekaj vina. Vstajajo že ob dveh po polnoči; spat hodijo po zimi ob 7. uri, po leti pa ob 8. uri.

Rajhenburg.

Ležišče je precej uborno. Zjutraj opravijo najprvo svojo molitev, potem dobijo malo zajtrka, in hajdi na delo. Pečajo se s poljedelstvom, živinorejo in vinstvom, izdelujejo čokolado in trapestin (liker). Redovniki so bili prej malone sami Francozje poleg nekaj Nemcev. Sedaj pa nahajamo med njimi tudi že Slovence (eden je že duhovnik), drugi pa služijo kot bratje in opravljajo različna dela,

Od samostana vodi krasen kostanjev drevored do preprostega pokopališča. Prisostvoval sem pred nekaj leti pogrebu znanega mi redovnika Ambrozija, nekdanjega samostanskega vratarja, kateremu se pač prilégajo Gregorčičevi stihii:

„In bil samostanu prav veren ključar
O pozni, o rani je uri,
Utruženi potnik in revež nikdar
Zastonj ni potrkal na duri“.

V odprti krsti so nosili mrtveca v dolgem izprevodu, katerega je vodil opat z infulo in mitro v spremstvu 65 redovnikov. Mrtveca so vzeli na pokopališču iz krste ter ga spustili v grob. V jamo je šel sovednik ter pokojnika tako položil, da je imel podzglavje nekoliko višje, in mu potegnil kapučo čez glavo. Med tem so opravljali molitve za rajnika, potem pa zmetali nanj grude. Prav preprost črn križ s skromnim napisom naznanja, da daleč od francoske domovine počiva ljubi brat Ambrozij.

Ob Savi navzdol zapaziš nadalje staro mesto Brežice, ki je bilo že znamenito ob turških navalih in kmetiških uporih. Sedaj trgujejo meščani zlasti z domačimi pridelki. Leta 1475. so Turki šeststokrat pridrli na Štajersko in se ustavili na povratku pri Cesargradu severovzhodno od Brežic. Dne 24. avgusta so potolkli 450 mož močno četo Štajercev in Kranjcev pod poveljnikom Žigo pl. Polheimom in potem cel mesec plenili po Kranjskem. Naslednje leto so Turki opustošili Brežice.

Leta 1480. pa je Juri pl. Schaumberg premagal Turke pri Brežicah ter jim vzel šatore, mnogo blaga in vojakov. Prejšnje leto so se Ogrji bili polastili Brežic.

Leta 1515. in 1516. so se uprli po grajščakih tlačeni kmetje in zahtevali „staro pravdo“. Pri Brežicah se je zbralo 80.000 kmetov; poslali so do cesarja Maksimilijana I. poslanca, katere je le-ta prijazno sprejel. Slovenskega jezika zmožni vladar je obljubil, da odpravi vse krivice, velel pa, da naj pri Brežicah zbrani kmetje se vrnejo domov in odložijo orožje. Cesar je nato šel z vojsko v Italijo, kmetje pa so poplenili gradove, hudo razsajali in oblegali Brežice ter poveljnika in branitelje s kiji pobili. Drugo leto pa so bili uporni kmetje docela premagani na Ptujskem polju.

Leta 1573. so se zopet uprli kmetje na Hrvaškem, spodnjem Štajerskem in Kranjskem. Vodil jih je znani kmetiški cesar Ilija. Okoli Brežic so kmetje najhujše divjali, bili so pa premagani pri Krškem in Pilštanju. Ujetega Ilijo so venčali v Zagrebu z žarečo železno krono, mnogo kmetov pa usmrtili. — Za sedemletne vojne (1756—1763) so spravili v Brežice blizu 4000 v bitki pri Maksenu ujetih Prusov, ki so tukaj večinoma pomrli za grižo.

Jugozahodno vidiš Kočevsko gorovje, in še dalje te pozdravljajo Javorniki z 1796 m visokim Snežnikom, ki slovi po bogatem planinskem rastlinstvu in imaš z njega razsežen razgled do beneških planin in bosenskih

gora. Zahodnojugozahodno pa se vzdiguje Nanos, najvišji vrh v Hrušici; znamenit je po ledenih jamah, raznovrstnih rastlinah in lepem razgledu čez Kranjsko in Primorsko. Kdo se ne spominja o ti priliki znane pripovedke o langobardskem kralju Alboinu in Gizulfu? V drugi polovici 6. stoletja po Kr. je lovil nekoč Alboin na ti gori. Bivol ga je spravil v smrtno nevarnost. Gizulf pa je usmrtil bivola in tako rešil Alboina, ki je dal Gizulfu v zahvalo Furlansko vojvodstvo. V ti smeri je tudi znamenita romarska cerkev na Zaplazu pri Čatežu, ki jo obilo pohajajo štajerski in kranjski Slovenci.

Na zahodu imaš pred sabo Kum z dvema cerkvama. Večja cerkev je posvečena sv. Neži in ima ločen stolp, više stoječa manjša cerkev je posvečena sv. Joštu. Največ romarjev prihaja na Sv. Kum v nedeljo sv. Jerneja. Najlepše pa je na Kumu pred kresom, ko vidiš nebrojno kresov na različnih višinah štajerskih in kranjskih. Daleč za Kumom se blešči v večernem solncu Trnovski gozd, ki se razprostira med Idrijco in Vipavo na Goriškem. Od zahodnosevernozahodne strani te pa pozdravlja prvak vseh slovanskih gora, orjaški, 2863 m visoki Triglav, še dalje pa goriški Krn.

Proti severozahodu zazreš Lurdsko cerkev pri Sv. Marjeti blizu Rimskih toplic, katere so že bile znane Rimljanom; to nam priča tam najdeni rimski denar. Malo dalje je Sv. Mohor na Maliču, ki se razprostira med Savinsko in Rečiško dolino. Blizu Laškega trga pa je dolomitska gora Hum s planinskim rastlinstvom in Sv. Mihael z romarsko cerkvijo, kamor prihaja o sv. Mihelu mnogo ljudstva s Štajerskega in Kranjskega. Vidiš pa še mnogo drugih krajev, gora in cerkev v Savinski dolini.

Savinsko dolino zakrožujejo Savinske planine ob meji štajerski, kranjski in koroški. Med Raduho in Velikim vrhom je Obir, zanimljiva gora s pašniki in starimi svinčenimi rudniki in rudarskimi hišami. Kakih 100 metrov niže je meteorološka postaja, ki je po telefonu zvezana z Železno Kapljo. Nadalje vidiš ob slovenski koroško-štajerski meji slovečo romarsko cerkev sv. Uršule na Plešivcu, odkoder je zlasti lep pogled na Koroško, in Veliko Kopo pri Slovenjgradcu. V ozadju se blešče v večernem žaru Pečice, zadnja veličastna vzhodna gora v Savinskih planinah. Pod Pečicami spava kralj Matjaž v votlini, ki se mu je sama odprla, da ga je skrila sovražnikom. O njegovem prebujenju pravi koroška pripovedka: Pred jamo zraste na božični večer zelena lipa, ki boče o polnoči eno uro svetla in vso okolico napolnila s sprijetno vonjavo. Kmalu potem se pa posuši lipa. Sv. Jurja dan obesi kralj Matjaž svoj ščit na lipo, ki zopet ozeleni in provzroči boljše čase. Pozneje pa pride kralj Matjaž s svojo vojsko, premaga vse nasprotnike, in tedaj nastopi zlata doba za Slovence. Dal Bog, da se skoraj prebudi toli zaželjeni imenitni junak!

O Vodnikovem Vršacu.

Spisal Fr. Orožen.

Na društvenem večeru „Slov. plan. društva“ dne 11. novembra l. 1896. je govoril prof. Fr. Levec o „Vršacu“ ter izrazil željo, da bi izkušalo Slov. plan. društvo dognati, kateri vrh v Triglavskem pogorju je dičnega pesnika Valentina Vodnika „Vršac“.

Sedanjega rodu nihče več ne ve za Vršac. Povpraševali so zanj že razni slovenski turisti in slovstveniki pri starih in mladih gorskih vodnikih in drugih domačinih v Triglavskem pogorju, a nikjer niso dobili povoljnega odgovora. V svojem spisu o „Vodniku kot turistu“ (glej: Planinski Vestnik l. 1895., št. 7. in 8.) sem menil, da je Vodnikov Vršac na specijalnem zemljevidu (1:75.000) Mišel Vrh (2346 m) imenovani vrhunec zahodno od Velega polja. Opiral sem to svoje mnenje na Hohenwartov popis potovanja na Triglav, katerega sta se udeležila Valentin Vodnik in abé Pinhak. V tem spisu namreč pravi grof Hohenwart, da so potovali pod Tolstcem („Tošč vrh“ na specijalnem zemljevidu), kateri jim je bil na desni, Vršac pa na levi. Vendar sem se sedaj prepričal, da to moje mnenje ni bilo pravo.

Na prej omenjenem društvenem večeru se je razgovarjalo o Vršacu, in slišali smo različna mnenja znanih izvrstnih turistov in poznavavcev Triglavskega sveta. Župnik Aljaž je sodil, da je Vršac prejkone Kanjavce (2570 m); temu mnenju se je pridružil tudi poročevavec v „Slov. Narodu“. Kanonik Sušnik je pa menil, da je Mali Triglav Vodnikov Vršac. Gotovo je sedaj, da je res Mali Triglav toli iskani Vodnikov Vršac, in to trditev podpirajo različni tehtni razlogi.

Premišljeval sem o tem veliko, kar se spomnim Freyerjevega stenskega zemljevida Kranjske iz leta 1846., ko bi morebiti iz tega kaj več zvedel. In res sem našel na tem zemljevidu naznačen Vršac, in sicer severnosevernozahodno od Debelega vrha (2393 m). Ta vrh je na specijalnem zemljevidu (1:75.000) 5 milimetrov zahodno od kote 2377 („Knavs“ po Hohenwartu str. 57.). Vendar se nikakor ne ujema Hohenwartov popis te gore z Vodnikovo odo „Vršac“, v kateri tako navdušeno opeva razgled z Vršaca. Hohenwart namreč piše v svojem spisu „Auszug aus meinen Alpenreisen-Tagebüchern über die krainischen Hochgebirge“ na str. 57. o tem Vršacu („Verfhas“): „Zakaj smo mi izvolili to pot, mi ni bilo znano, kajti s tega vrha nimaš nikakega razgleda. On leži niže nego vse druge gore, in še Triglava, katerega dotlej sploh še nismo zagledali, nismo mogli videti. Ta gora je sestavljena iz popolnoma preperelega apnenca in se je na vrhu najbrže podrla; še rastline ne najdeš na nji.“ Četudi je bil Valentin Vodnik l. 1795. na tem Vršacu, vendar ni misliti, da bi ga bil tako neznaten razgled navdušil do prekrasne ode. Ta „Vršac“ bi imenoval v „geološkem oziru znameniti Vršac“, kajti zanimljiv je po svojih okameninah, in gotovo je le

zaradi tega šel Vodnik na ta vrh; to razvidimo tudi iz pisma, katero je pisal Zois V. Vodniku dne 5. septembra l. 1795. V tem pismu piše med drugimi rečmi o kameninah na Vršacu in v njegovem okolišču. Hohenwart omenja tudi v prej imenovanem spisu goro Knavs, „ki se naslanja kakor visok stolp na Vršac in se vzdiguje proti nebu s svojimi navpičnimi in nepristopnimi skalnimi stenami in se odtod vidi, kakor da bi bil višji od Triglava, katerega popolnoma zakriva“. Vendar smatra Hohenwart to navidezno večjo višino Knavsovo le kot optiško prevaro.

Tudi l. 1796. je potoval V. Vodnik z grofom Hohenwartom po Bohinjskih planinah, in sicer sta šla iz Starih Fužin čez Rudno polje in Dedno polje na Ovčarijo in na Rigeljne do Zoisove kočice, odtod pa na Greben, kjer sta imela prekrasen razgled na Primorsko, Koroško, Tirolsko in Laško. V. Vodnik in grof Hohenwart sta bila kar očarana ob tem razsežnem razgledu. Ker se Hohenwartov popis tega razgleda nekako ujema z odo „Vršac“, bi lahko domnevali, da je Greben Vodnikov Vršac. A to ni res, kakor pozneje razvidimo.

Mogoče bi še bilo, da je V. Vodnik zložil odo „Vršac“ v Zoisovi koči na Ovčariji l. 1795, ko je potoval s Hohenwartom in Pinhakom. Prišli so dne 17. avgusta v Zoisovo planinsko kočico, kjer jih je srčno pozdravil baron Karel Zois. Zvečer so občudovali solnčni zahod, pred kočico sedeč, in Vodnik je zložil, po tem prizoru navdušen, tri kitice neke pesmi, ki je vse očarala. Hohenwart pravi: „V pesmi poje slavo stvarniku, in na navzočne je napravila enak vtisk, kakršnega vzbuja Klopstockova mesijada v vsakem čutečem človeku“. To pesem je poslal Vodnik Žigi Zoisu v Ljubljano. Tudi omenjena pesem bi mogla biti oda „Vršac“ glede na vtisk, katerega je napravila na Hohenwarta in navzočno družbo. Da pa ni, se prepričamo iz nadaljnje razprave.

O „Vršacu“ je pisal tudi muzejski kustos g. Müllner v svojem časopisu „Argo“. V letniku 1893. je priobčil na strani 23. in sled. P. pl. Radicsa spis: Eine zeitgenoessische Kritik über Vodnik's „Pefme za pokufhino“. Dunajski slovstveni časopis „Annalen“ je namreč l. 1808. objavil oceno Vodnikovih pesmi, katero je bil najbrže spisal tedanji profesor klasičnih jezikov na ljubljanskem liceju, Pesenegger. Ocenjevatelj je pri ti priliki tudi priobčil sicer v nevezani besedi, vendar pa prav lep prevod Vodnikove ode „Vršac“ in je dostavil: „S srečnim uspehom je poskusil g. Vodnik v svojem jeziku višji liričen vzlet. Objavljamo tukaj na str. 24. pesem. za katero je zbral misel na Vršacu, drugem vrhuncu 1399 sežnjeva nad ljubljanskim obzorom se vzdigujočega Triglava.“

Temu Radicesevemu članku sledi Müllnerjev članek „Vršac“, v katerem oporeka ti trditvi ter pravi: „Zaman seveda iščemo Vršac na zemljevidih c. in kr. generalnega štaba, in ker so naravno malone vsi drugi zemljevidi posnemali z zemljevida generalnega štaba, ga tudi ni na drugih zemljevidih, edini tako zvani Freyerjev zemljevid Kranjskega ga ima. Tu je ime „Vershaz“ zapisano tik nad Debelim vrhom. Ta je tudi na specijalnih zemljevidih zaznamovan

2393 m visok vrhunec, ki je južno od Kanjavca. Po Freyerjevem zemljevidu bi bil torej Vršac ali Debeli vrh sam ali pa kak tik tega stoječ vrh, oboje mnenje je pa napačno.“ Potem nadaljuje: „Vršac je vrh v mejnem pogorju, ki se razteza od Triglava proti jugozahodu in loči Kranjsko in Goriško. Specijalni zemljevid pozna v tem pogorju Kanjavec (2570 m), Lipah špica (2400 m) in končno Vogel (2350 m). V ti skalni steni je Vršac med Kanjavcem ali Knjavsom in vrhuncem v Lipah. Polezel sem nanj avgusta 1858. l. s sedanjim cesarskim svetnikom I. Murnikom. Polezla sva nanj, prišedši z Velega polja“

G. Müllner je našel Vršac s svinčnikom zaznamovan na zemljevidu (1 : 28.800), katerega so državni geologi uporabljali pri svojih geoloških načrtih. Na teh sta z imenom zaznamovana „Lipach“ in „Kaniautz“. Med tema točkama, precej natančno v sredi, je zaznamovan s svinčnikom Vršac. Glede Freyerjega zemljevida pa meni g. Müllner, da je Freyer Vršac, katerega je Vodnik pesniško proslavil, na podlagi kakega splošnega poročila postavil v bližino Debelega vrha.

Iz raznih razlogov se ne strinjam z mnenjem g. Müllnerja, da bi bil ta Vršac Vodnikov pesniški Vršac. Prvič se opiram na prej omenjeni Hohenwartov popis Vršaca, s katerega nimaš skoraj nikakega razgleda. Tudi prej omenjeni ocenjevatelj Vodnikovih pesmi v časopisu „Annalen“ l. 1808. je kot Vodnikov sodobnik in kolega gotovo mnogo občeval z V. Vodnikom in bržkone od njega zvedel, da je Mali Triglav Vodnikov Vršac.

Že to so tehtni dokazi, da je Vodnikov Vršac Mali Triglav, ki meri 2740 m in je za Triglavom res najvišji vrh v Triglavskem pogorju in le za 123 m nižji od Triglavskega vrha. Na Malem Triglavu pa je res bil Valentin Vodnik l. 1795. in je tam občudoval zelo razsežni razgled, ki ga je na kratko opisal v Veliki pratiki za l. 1795. Vrh Triglava namreč ni bil, torej govori o razgledu z Malega Triglava in pravi: „Iz njega vrha se vidi na Tirole, Hrvaško in v Benetke.“ O svojem Vršacu pa sam pravi, da je po Triglavu najvišji snežnik med Bohinjem in Sočo. Sicer tedaj še niso poznali Triglavove višine, ker je prvi barometrski izmeril Triglav šele Valentin Stanič l. 1808. Vendar pa je Vodnik tudi tako lahko brez posebnih priprav spoznal, da je Mali Triglav (Vršac) za Triglavom najvišji vrh v ti gorski skupini. Še kmetje večkrat z jako preprostimi pripomočki določujejo približno višino gora s kakega vrha.

Da je pa Mali Triglav res Vodnikov Vršac, nam priča tudi Franc Završnik (Savershnik), ki je bil lokalni kapelan na Koprivniku od l. 1845. do l. 1860. in je torej pastiroval v onem kraju, odkoder je V. Vodnik kot tamošnji dušni pastir potoval po Triglavskem pogorju. Završnik je bil rojen l. 1807. v Tržiču in je bil naposled župnik pri Sv. Gotardu pri Trojanah. Zapustil je v rokopisu zvezek svojih pesmi in različnih beležk. Dotični zvezek sem dobil po prijaznosti č. g. Aljaža. Na dveh mestih ima beležko: „Vršac = Triglav, pravzaprav eden njegovih vrhov (eigentlich ein Gipfel desselben)“.

To je po mojem mnenju tudi važen razlog za trditev, da je Mali Triglav Vodnikov Vršac, kajti za bivanja Završnikovega na Koprivniku je bilo tam še več ljudi, ki so dobro poznali Valentina Vodnika („gospoda Balanta“) in še z njim občevali. Tedaj so pa tudi še poznali Vodnikov „Vršac“, in po njih je o njem tudi zvedel Franc Završnik.

Naposled naj omenim še tehten vzrok za svojo trditev. V prvi izdaji Vodnikovih pesmi („Pesme za pokufbino, v. Lublani, natifnene pa Joanesu Rezerju 1806“) je na strani 24. natisnjena oda „Verfház“, narvifhi sneshnik sa Triglavam“ z opazko „podoba je fpredi“. Ta podoba v bakrorezi nam kaže Veliki in Mali Triglav in Kredarico z nekaterimi bližnjimi vrhovi, nadalje Savico in Bohinjsko jezero s cerkvico Sv. Duha. Vsa skupina je posneta z bohinjske strani. Imamo torej tudi končno po Vodniku samem jasen dokaz, da je ta za Triglavom najvišji snežnik Vršac identen z Malim Triglavom in torej Mali Triglav po Valentinu Vodniku opevani Vršac.

Društvene vesti.

† **Ivan Kunšič.** Na Dunaju je umrl slovenski modroslovec gd. Ivan Kunšič, član češke podružnice Slov. plan. društva. Kunšič je bil zelo nadarjen mož, ki se je zlasti bavil s slavistiko ter dalje časa bival v Pragi in Levovu, kjer je z velikim zanimanjem proučeval kulturno gibanje Čehov, Poljakov in Malorusov. Zelo se je zanimal tudi za turistiko slovensko. Lani je bil našim bratom Čehom vešč vodnik po Triglavskem gorovju, ki ga je poznal od mladih nog kot rojen Gorjanec. Naj v miru počiva!

Darovi. Slov. planin. društvu okrajna posojilnica v mestu Kamniku 15 gld. — Za Triglavsko kočo: Gd. Fran Kadilnik 10 gld., gd. A. Mesar 1 gld., gd. prof. Laharnar izkupilo za razglednice 3 gld. 30 kr., gd. J. Koželj 50 kr., gd. Ivan Mikuž 50 kr. — Za Triglavski pot: Gpa Katinka Čamernik nabrala na predvečer godovnjaka Vinka 5 gld., Neimenovanec 1 gld. — Za „Vestnik“: Gd. Fran Kadilnik 5 gld. — „Savinski podružnici“: Gd. I. Fon, c. kr. profesor v Celju, 1 gld., neimenovana gosa 4 gld., Friderik Hoče, posestnik v Ljubiji, 2 gld., gd. Pavel Kussmann v Ljubiji 1 gld., gd. Anton Svetina, c. kr. notar v Pliberku, 2 gld. Iskrena hvala vsem!

Za jubilejno kapelico sv. Cirila in Metoda pod Ojstrico so darovali: gd. prof. Stiftar v Kalugi 2 gld. 50 kr., gpa. Eliza Kolenc v Gornjem gradu 1 gld., gpa. E. Kaisersberger 50 kr., gd. E. Fux, c. kr. poštar na Ljubnem, 1 gld. 30 kr., Neimenovanec 44 kr., č. g. Josip Gunčar, kaplan v Žalcu, 1 gld. Srčna hvala vsem darovavcem!

Novi člani.

Osrednjega društva:

Gd. Franc Eller, nadučitelj na Zili.
 „ Franc Virnik, župnik na Lipi nad Vrbo.
 „ Jožef Svaton, provizor v Ukovah.
 „ Matevž Šervicelj, župnik na Rebrci.
 „ Anton Koejan, stavec v Ljubljani.
 „ Franc Ojstriž, stavec v Ljubljani.
 „ Josip Filic, c. kr. poštni ofic. v Ljubljani.
 „ Ivan Vidmar, c. kr. poštni kontrolor v Ljubljani.
 „ Vlačav Heinitz, mestni vrtnar v Ljubljani.
 „ Pavel Jerove, c. kr. finančni komisar v Ljubljani.
 „ Jakob Furlan, mestni učitelj v Ljubljani.
 „ Anton Kozlevčar, načelnik žel. postaje v Borovnici.
 „ Veličan Fink, mestni davkarski kontrolor v Ljubljani.

- Gd. Ivan Kavčnik, c. kr. sodni tajnik v Ljubljani.
 „ Vajkart Gandini, c. kr. sodni tajnik v Ljubljani.
 „ Franc Smole, trg. pomočnik v Ljubljani.
 „ Oskar Žilič, nadoficijal južne železnice v Ljubljani.

Radovljiške podružnice:

- Gd. Andrej Ažman, kaplan v Boh. Bistrici.
 „ Jožef Hribar, gostilničar v Bledu.
 „ Valentin Jakelj, župnik v Rovtah nad Jesenicami.
 „ Vinko Jan, posestnik v Gorjah.
 „ Janez Janša ml., posestnik na Dovjem.
 „ Avguštin Šinkovec, župnik na Jesenicah.
 „ Rafael Winkler, kaplan v Radovljici.

Savinske podružnice:

Ustanovniki:

- Gd. dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celju.
 „ Kazimir Bratkovič, c. kr. notar v Gornjem gradu.
 „ Dragotin Hribar, trgovec v Celju.
 „ Franc Kolene, župan na Ljubnem in posestnik v Juvanem.

(Vsi štirje gg. prej letniki.)

Letniki:

- Gd. dr. Josip Tominšek, c. kr. profesor v Kranju.
 „ Feliks Schmid ml., trgovec v Mariboru.
 „ Franc Pinter, posestnik v Gornjem gradu.
 „ Karel Jedlička, potnik tvrde Scholz v Brnu.

Soške podružnice:

- Gd. Milan Ivančič, posestnik v Tolminu.
 „ Andrej Kragelj, c. kr. prof. v Gorici.
 „ Ivan Lapanja, zemljemerec v Kobaridu.
 „ Ivan Gruntar, posestnik v Kobaridu.

Zabavni večer Slov. plan. društva.

Dne 8. februarja zvečer se je zbrala zelo številna in odlična družba v Narodnem domu na zabavni večer, katerega vzpored je bil zelo zanimljiv. Najprvo je predaval gd. prof. Laharnar o izletu v Južnotirolske Dolomite, ki slove po divjih tebih in grozovito raztrganem površju ter vsako leto privabljajo mnogo tujcev v posete. To skrbno pripravljeno predavanje je podprl predavatelj

z razkazovanjem mnogih lepih slik in fotografij, okamenin in rudnin iz slovečih planin; na stenskem zemljevidu Tirolskega pa je opozoril na vse važnejše kraje. Zahvalil ga je gd. prof. Macher na zanimljivem predavanju, katero je družba živahno odobraval. Gd. prof. Orožen je predaval o Vodnikovem Vršacu in pač končno neovržno dokazal, da je Mali Triglav Vodnikov Vršac, ki ga je navdušil do prekrasne ode, v kateri tako vneto peva naše prirodne krasote. Navedel je mnogo tehtnih razlogov za svojo trditve in končno omenil prvo izdajo Vodnikovih pesmi iz leta 1806, ki ima na prvi strani Vršačevo podobo. Gd. prof. Levec ga je zahvalil za trud, da se je končno rešilo to preporno vprašanje.

Slavno znani pevski kvartet „Mirija“ nas je pa zabaval s krasno ubranim petjem ter žel obilo pohvale. Poleg več novih nežnih četverospევov je posebno ugajala G. Ipavčeva „Planinska roža“, ki vzbuja v poslušavcu, tako izvrstno niansovana, res rajske čute.

Slovenskega planinskega društva

VI. redni občni zbor se je vršil dne 20. t. m. v Narodnem domu v Ljubljani. Pozdravivši vse udeležnike, je g. predsednik prof. Fr. Orožen najprej sporočil brzojavni pozdrav preljubé Savinske podružnice in čestitajoče pismo predrage Češke podružnice, potem pa na kratko oertal dosedanje delovanje planinskega društva. Zahvalil je vse častite podružnice od Vltave do Soče za izvrstno sodelovanje, dalje visoki deželni zbor kranjski, slavno mestno občino ljubljansko in vse druge slavne občine, odbore in korporacije ter p. n. pokrovitelje in dobrotnike za gmotno in moralno podporo, velecenjene gospode pisatelje za lepe spise v Plan Vestniku ter „Planinske Piparje“ za vsestransko pospeševanje društvenih namenov. Zahvalil je tudi navzočnega predsednika Radovljiške podružnice g. Robleka za izvrstne uspehe, ki jih je podružnica dosegla lani pod njegovim vodstvom.

Nato sta tajnik g. Hauptman in odbornik g. Lindtner poročala o društvenem delovanju in gospodarjenju leta 1898. Oboje poročilo je slavni zbor odobril ter na predlog g. prof. Borštnerja izrekel dosedanjemu odboru zahvalo za uspešno in požrtvovalno opravljanje društvenih poslov,

G. načelnik je prijavil veselo novico, da zgradi dična Češka podružnica za naše društvo še letos krasno, veliko kočo na Zdolenjih Ravneh pod Grintavcem, na Krnu pa da postavi Soška podružnica prvo svojo planinsko kočo. Naposled je g. načelnik tudi spomnil dragih pokojnikov iz l. 1898., katerim v čast so vstali vsi udeležniki.

Na predlog g. prof. Borštnerja je slavni zbor soglasno izvolil v odbor za nadaljnjo triletno dobo doseganje gg. odbornike: Josipa Hauptmana, Henrika Lindtnerja, prof. Ivana Macherja, Josipa Mandlja, Antona Mikuša in prof. Franca Orožna, na novo pa gg. dr.: Vladimira Foersterja, prof. Antona Laharnarja in Miho Verovška.

Radovljiške podružnice občni zbor je bil v četrtek dne 9. t. m. Udeležilo se ga je dokaj članov iz mesta in iz okolice. Ker priobčimo daljše poročilo v prihodnji številki, naj danes le omenimo, da je zbor odobril vsa poročila neumorno delavnega odbora. Glavno pozornost je obračal odbor lani na gmotno stran, zato se mu je posrečilo, sijajno izboljšati podružnične finance; dohodki so namreč znašali 1897. leta 119 gld. 35 kr., 1898. leta pa 659 gld., torej za 539 gld. 65 kr. več. Število članov se je pomnožilo od 78 na 142. — Pri dopolnilni volitvi namesto v Ljubljano preselivšega se zaslužnega odbornika g. sodnega tajnika J. Koblerja je bil za odbornika izvoljen preč. gd. župnik Janez Berlic iz Mošenj. S pismenimi pozdravi Savinski in Soški podružnici ter gg. župniku Aljažu, prof. Frischaufu in župniku Lavtižarju je zaključil gd. predsednik H. Roblek zborovanje, izrekajoč nado, da bi tudi nadalje vsi udje vztrajali pri delu za razvoj slovenskega planinstva v korist prelepi domovini. Zborovanja sta se udeležila tudi člana veleč. dekan V. Novak in gd. župan Budinek, katerima je zbor čestital na odlikovanju ob cesarjevi petdesetletnici.

Radovljiška podružnica je zaznamovala lani sledeča pota: Iz Begunj na Stol, iz Lesec črez Rodine na Stol (markiral odb. gd. Šraj) in iz Rateč v Planico k izviru Nadiže; prenovila pa je znamenja za poti črez Mošnje na Brezje ter iz Boh. Bistrice k bistriškim slapovom.

Poročilo o petem rednem občnem zboru „Savinske podružnice Slov. plan. društva“. Peti redni občni zbor Savinske podružnice je bil dne 5. januarja t. l. v Celju v Narodnem domu. Podružnični načelnik g. Fr. Kocbek je prisrčno pozdravil navzočne podružnične članove in drage goste. Nato je omenil, da deluje Savinska podružnica že pet let, in da si je v tem sicer kratkem času skoraj popolnoma prisvojila — v turističnem smislu — prelepe Savinske planine. Na ta uspeh se podružnica lahko ozira s ponosom.

Potem je prečital podružnični tajnik g. Ognjeslav Šijanec letno poročilo o delovanju Savinske podružnice za l. 1898. To se glasi:

Kakor prejšnja leta je Savinska podružnica tudi v svojem petem letu marljivo delovala; dokaz so tri zgradbe, katere je izgotovila l. 1898. Toda najprej si oglejmo, kako je podružnica razširjena, koliko ima družtvenikov.

Savinska podružnica je imela konec 1898. l. 15 ustanovnikov in 127 pravih članov ter nekaj podpornikov. Število članov se je pomnožilo za 17; 5 članov je izstopilo. Doneski, katere so plačali člani, bi pa bili vendar premajhni za uspešno delovanje, zato se moramo toliko bolj hvaležno spominjati blagih dobrotnikov, ki so podružnico podpirali v minolem letu. V prvi vrsti nam je čast omeniti, da je premilostljivi knez in škof ljubljanski dr. A. B. Jeglič blagovolil ves stavbni les za jubilejno kapelico, kakor tudi za Gornjegrajsko in Luško kočo podariti. Bodi mu za ta blagi čin in za naklonjenost napram naši podružnici izrečena prisrčna hvala! Kakor že par let, je tudi za l. 1898. nakazal okrajni zastop gornjegrajski 50 gld. v podružnične namene. Pa tudi nekatere slavne posojilnice so se sponmile delovanja Savinske podružnice ter ji naklonile izdatne podpore. Posojilnica v Celju je dala 50 gld., Savinska posojilnica v Žalcu 20 gld., okrajna hranilnica v Slovenjgradu in pa posojilnica v Slov. Bistrici po 10 gld., posojilnica v Vitanju pa 5 gld. — Za jubilejno kapelico je darovala posojilnica v Mozirju 50 gld. in za Gornjegrajsko kočo posojilnica v Gornjem gradu okoli 30 gld. Državni poslanec Bavinski je po državnem poslancu vitezu Berksu naklonil 10 gld., dr. Klasine, odvetnik v Gradu, kot novoletno darilo

2 gld.; Roblek, veleposestnik v Žalcu, je daroval 4 steklenice izborne slivovke in Peter Kostič v Celju igro „šah“; gd. Fr. Lončar in gd. dr. H. Šuklje sta darovala 5 gld. Preobširno bi bilo omenjati še vse druge darovavce; sicer pa so njih imena in darila navedena v raznih številkah „Planinskega Vestnika“. Hvala vsem!

Da bi Savinska podružnica dostojno poslavlila cesarjev zlati jubilej in pa spomin papeževe biserne maše, je lanski občni zbor sklenil postaviti v bližini Kocbekove kočee kapelico. V ta namen je začela nabirati

radovoljnih prispevkov in nabrala v par mesecih toliko, da je zidanje kapelice bilo povsem založeno. Posebno veliko je bilo zanimanje za kapelico v gorenjesavinski dolini, zlasti v Lučah. Nekateri so za kapelico darovali večje zneske ali priskrbeli razne potrebne reči. Vsi darovavci in njih prispevki so bili priobčeni v 9. in 11. številki „Planinskega Vestnika“ in pa v „Domovini“. Dne 5. sept. 1898 se je blagoslovila kapelica na prav slovesen način. (Glej „Planinski Vestnik št. 9.)

(Konec prihodnjic.)

Razne vesti.

Poštni promet v Bohinju. C. kr. trgovinsko ministrstvo je ustanovilo na prošnjo Slov. planin. društva in bohinjskih občin poštni urad v Starih Fužinah in postavilo nabiralnik za pisma v Srednji vasi. Iz Starih Fužin pelje poštni voz vsak dan enkrat do poštnega urada v Boh. Bistrici. Iz nabiralnika v Srednji vasi pobere pismo-noša takisto vsak dan enkrat pisma in jih odpravi poštnemu uradu v Starih Fužinah. Tudi v Boh. Beli je poštni nabiralnik. Te naprave c. kr. trgovinskega ministrstva so jako ugodne in gotovo zelo koristne za promet med Bohinjem in vnanjim svetom.

Nadmorska višina planinskih koč v Triglavskem pogorju. Lansko leto so vojaški maperji iznova merili razne točke v Triglavskem pogorju. Gd. stotnik Kratky, ki je dalje časa bival v naši Triglavski koči, je naznanil višino nekaterih planinskih koč. Po tem merjenju stoje: Triglavska koča na Kredarici 2515 m, Marije Terezije koča 2404 m, Deschmanova koča 2323 m in Vodnikova koča na Velem polju 1693 m visoko.

Na Ojstrico so mislili iti dne 15. jan. t. l. dr. Jordan Károly, dr. Friderik Hirsch in Wolly Bernhoff iz Budimpešte. Špremljal jih je Janez Piskernik. Ob štirih zjutraj so odšli od Piskernika v Logarjevi dolini ter dospeli na Klemenševovo planino in Škarje ob desetih dopoldne. Ker se jim je mudilo nazaj, so opustili hod na Ojstrico, ki bi bil tudi zelo težaven. Snega je bilo

povprečno 1 meter na debelo, mraz pa hud. To je bil prvi poskus, da bi se prišlo po zimi na Ojstrico.

Znanstveno raziskovanje v Bosni in Hercegovini. Vseučiliški profesor dr. Cvijić v Belgradu je lansko leto potoval po najvišjih bosenskih in hercegovskih gorah ter zasledoval po njih stare lednike. Natančneje je raziskoval tri hercegovska „polja“, namreč Gačko polje, Fatniško polje in Darbarsko polje. Nekatera „polja“ so se otekala na površini in jasno kažejo obrežne črte terciarnega jezera, potem mlajše stopice diluvijalnega stanja vode. Šele potem je nastala sedanja oblika. Cvijić je tudi v zahodnih bosenskih „poljih“ našel enake razmere.

Kap Dešnev. Ob Beringovem prelivu ležeči rtič se je doslej navadno imenoval „vzhodni rtič ali kap“. Ruski car pa je zaukazal, da se odslej imenuje vzhodni azijski rtič po svojemu odkritelju Semonu Ivanovu Dešnevu, ki je leta 1648. tja došel, „Kap Dešnev“.

Saharska železnica. V Franciji se zopet zelo zanimljejo za gradnjo te afriške železnice, ki bi bila velikega strateškega pomena. Stroški za saharo železnico so preračunjeni na 120 do 180 milijonov frankov. Nje dolžina bi znašala 2000 km. Vlak bi prevozil neizmerno Saharo ob hitrosti 20 km v eni uri od Filipvila ob severni alžirski obali proti jugu v štirih dneh.

Prošnja. Vse prijatelje vljudno prosimo, da bi blagovolili nabirati novih članov in ustanovnikov. Društvo in vse njegove podružnice imajo polno lepih in koristnih namer in načrtov, za njih izvršitev pa potrebujejo denarja, denarja, denarja. Gani se torej vsak, pa pridobi našemu društvu in podružnicam gnotne podpore, da bo Slovincem prijetno bivati na svojih tleh, in da bude ugodno turistom gostom v naših krajih.

Na znanje! Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 3 gld.; poleg tega zneska plača nov član tudi 1 gld. vpisnine. Ustanovnik plača 30 gld.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Pozor! „Plan. Vestnik“ prejemljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 2 gld., dijake 1 gld. 20 kr.

Društvena znamenja dobivajo častiti člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih in pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod trančo v Ljubljani. Eno znamenje stane 1 gld.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice
v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,
prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča deko-
rativna, stavbinska in pohišvena dela.

Delo resno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

JOSIP OBLAK,

umetni in gal. strugar v Ljubljani,

priporoča

svojo na novo urejeno delavnico za Florijansko
cerkvijo v ulicah na grad št. 7. v na-
ročitev vsakovrstnih strugarskih koščenih,
roženih in drugačnih izdelkov, ku tere
bode solidno in ceno izvrševal po načrtih ali brez njih.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in
tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, sli-
vovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski
konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po
nizki ceni.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna

oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga

slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svoje veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svoje bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznано izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

☛ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☛

Vinko Čamernik,

kamenosek v Ljubljani, v Slomškovi ulici št. 9, (zaloga spomenikov na Dunajski cesti nasproti bavarskemu dvoru),

priporoča svoj **kamenoseški obrt**, posebno za cerkvene in druge stavbinske izdelke, marmorne plošče za hišno opravo i. t. d.

Solidno delo, nizke cene. Ceniki in obrisi na zahtevo zastoj.

Vsakovrstne

napise na les, kovino in steklo

izvršuje natančno in po ceni

VINKO NOVAK

v Ljubljani, na Poljanski cesti 35.

HUGON IHL

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 4,

priporoča

svoje veliko zalogo vsake vrste suknene in manufakturnega blaga na debelo in na drobno po najnižjih cenah.

Vnanja naročila izvršuje hitro in natančno.

Tiskarna in kamenotiskarna

A. KLEIN & Comp.

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,

se priporoča

v naročitev vseh v to stroko spadajočih del in za zalogo raznih tiskovin.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in plašče za **turiste**.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Iloštrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 7,

se priporoča

za vsake vrste **ključarska dela**,

katera izvršuje dobro, lično in ceno.

Engelbert Franchetti,

brivec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrobo je najbolje preskrbljeno.

MARIJA PLEHAN,

svečarica in lectarica v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 63,

priporoča svojo veliko zalogo sveč ter mnogovrstnega medenega blaga in slašče.

Kupuje med v panjih in vosek.

J. BONAČ

v Ljubljani,

v Šelenburgovih ulicah št. 5, naspr. nove pošte,

priporočam vjadno svojo trgovino s papirjem in s pisalnimi potrebščinami. Vzorce papirja pošiljam na oglede.

V svoji knjigovozni izdeljajem vezi preproste in najfinjše.

Prevezajem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah, 1000 lepih razglednic 14 — 16 gld.

Imam veliko zalogo razglednic mesta Ljubljane z različnih strani.

10 najlepših razglednic samih cerkev ljubljanskih za 33 kr., s pošto 38 kr.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metodaja (iz Hardmuthove tvornice).

Prekupilnikom velik popust.